

Comunitățile sedentare din sec. IV-III a. Chr. în bazinul Nistrului Mijlociu și Inferior*

Aurel ZANOCI

În bazinul Nistrului Mijlociu și Inferior, pe o lățime de cca 5-10 km pe ambele maluri, au fost identificate cca 127 situri arheologice, ce au aparținut comunităților sedentare din sec. IV-III a. Chr. Acestea, plecând de la nivelul actual al cunoașterii, tradițional, de către majoritatea specialiștilor sunt atribuite geților.

Cele mai multe situri (89) sunt concentrate în cursul mijlociu al Nistrului, care reprezintă o regiune de podiș. Ele sunt amplasate atât pe malul drept (82), cât și pe malul stâng (7) al fluviului. În această regiune au fost atestate: 41 de fortificații (36 sunt amplasate pe malul drept și cinci pe malul stâng); 46 așezări deschise (45 – pe malul drept și una – pe malul stâng); două înmormântări izolate de incinerare (una pe malul drept – Poiana I – și una pe malul stâng – Rașcov VIII). Siturile arheologice din bazinul Nistrului Mijlociu nu sunt repartizate uniform pe malurile râului, ci formează niște „aglomerații” compuse din fortificații și așezări deschise. Astfel de „aglomerații” au fost atestate în partea de nord a Nistrului Mijlociu în preajma localităților Rudi, Arionești și Tătărauca Nouă (16 fortificații și 15 așezări deschise). O altă „aglomerație” se conturează la o distanță de cca 75 km sud de cea precedentă, ea fiind amplasată pe ambele maluri ale fluviului, între localitățile Socola și Curătura, pe malul drept, și între Rașcov și Molochișul Mare, pe cel stâng. Aceasta consta din cinci fortificații, 11 așezări deschise și două înmormântări izolate. La cca 17 km sud de aceasta este cunoscută „aglomerația” din microzona Saharna, care era compusă din 16 fortificații și 14 așezări deschise. La cca 5 km sud de microzona Saharna se conturează o altă „aglomerație” în preajma localităților Horodiște și Țipova, unde au fost atestate șapte fortificații și patru așezări deschise.

În cursul inferior al Nistrului (regiunea de stepă) siturile comunităților sedentare sunt dispersate de-a lungul Nistrului (25 – pe malul drept și 13

---

* Comunicarea a fost realizată în cadrul Proiectului instituțional 15.817.06.20F „Centre rezidențiale și așezări rurale din silvostepa pruto-nistreană în mileniul I a. Chr. - prima jumătate a mileniului I p. Chr.”

pe malul stâng). Pe malul drept fiind atestate 19 așezări deschise, patru fortificații și două morminte izolate de incinerare. O „aglomerație” de situri getice, similară celor din regiunea Nistrului Mijlociu, este atestată doar în preajma limanului Nistrului, ea fiind compusă din patru fortificații, șapte așezări deschise și o înmormântare izolată. Pe malul stâng, pentru intervalul de timp – sec. IV-III a. Chr. sunt cunoscute doar așezări deschise (10), dispersate pe malul râului, și trei morminte izolate de incinerare.

Plecând de la repertorierea și cartarea siturilor getice din sec. IV-III a. Chr., observăm o predominare atât a fortificațiilor, cât și a așezărilor deschise în regiunea Nistrului Mijlociu, aici ele fiind, de regulă, grupate în așa-numitele „aglomerații”. Iar pentru cursul inferior atestăm o înșiruire a așezărilor pe ambele maluri ale râului și, practic, lipsa fortificațiilor.